

تورک یوردی

ناشری: تورک یوردی
مدیری: جلال سامر

۱۳۳۳ صافی ۱۷

۱۱ تشرین اول ۱۳۳۳

۱۴۵ صافی ۱۳ جلد ۶ ییل

۷۴
⑤

چیقارکن ، یانسه کیتدم : « صوک شعریکیز نه قدر مؤثردی ، هله شو :

« بیلیرمیسک که حیاتمدن آرتق ایگره ندم

یانگده بریر آجارسک ، بو ، الک بویوک نعمت ! »

مصراعلرنده نه حزنی بر روح وار ، دیدم .

ألفی یاواشجه قلبه ووردی : « بورادن کلدی . بورادن دیدی و آشیانه ، صوکره بوغازه اوزون اوزون باقدی ویوقوشدن ایندی ، غیب اولدی ! مکر آشیاندن ایوبه کیدیورمش !

بویوک آله ، ۳۰ ایلول ، ۱۳۳۳

روسی اشرف

تورک عالمده

« تورک سوزی ، و روسیه مسلمانلری »

« تورک یوردی » نك ۱۴۳ نجی صایبسنده عیناً درج ایتمش اولدیغمز وجهله تلغراف آژانسلری روسیه ده کی تورک - اسلام قارداشلیرمزه روس حکومتک ظلم وتعدی ایتمکده اولدینی خبرینی کتیرمشلردی . بو خبر ، ظلمک خیلی گنیش مقیاسده اولدیغی سوبلیوردی . اساس اعتباریله بیطرف منبعلردن کان بو حوادثک دوغرو اولوب اولمایاجنی حقتده بر فکر بیان ایتمه مکله برابر ، استانبول مطبوعاتنک بو حوادثی طرز تلقیسنه دائر بر آرز سوز سوبله نیرسه : ظن ایدهرز ، فائده دن خالی اولماز . کندی ملیتی ادراک ایتمش ، کندی غایه سنی آ کلامش قوملر بویله مسئله لری ، ولوکه کوچوکه ده اولسون ، کندیلری ، کندی غایه ومنفعتلری ایچون قوللانمینی چوق اعلا بیلرلر . بالقان قوملری حقتده روسیه مطبوعاتنک ، سنه لرجه نهر بازدیغی ، فصل پروپاگاندا لری یایدینی معلومدر . تورکیه طور اقلرنده برونی قانایان بر فرد ایچون طیشاریلرده دون نه قادار گورولتورلر چیقاریلدینی ، یاغرملر قوباریلدینی و امثالنک بوگون بیله آره صره دوام ایتمکده اولدینی انکار ایدیلهمز بر حقیقتدر . بویله یاپانلرک ، یایدقلرنده کندیلری ایچون منفی و مثبت ، اوزاق و یاقین بر منفعت اومدیقلری ده هر کسک آ کلایه بیله جکی بر شیدر . فقط بویله مثاللر و گوزل فرصتلر وارکن استانبول مطبوعاتنک اویوماسی ، تبلیکی ، تورک عالمه لاقیدلانی ، بیلهمیزکه ، نه دیبهم ، بر قصور ده کلیدر ؟ امثالنده باشقلری ایچون بر منفعت موجود اولدینی تصدیق ایدیلن بر مسئله ده آغز قابایوب دورمق ، مطبوعاتک ایده آلیستدکیله ده کل ، مادی و عملیلکیله بیله اویوشاییلمی ... ؟ « تورک یوردی » اوزاقده قالان تورک قارداشلرینک قارا خبرلری ایشیتمکله متأثر اولقله قلامش ، استانبول مطبوعاتنک بو لاقید حالتی گوره رک تأثیری ایکی قات اولمشدر .

چوق اسکیدن بری ادا ایده کادیکمز وجهله تورکلی قورتاره جق جریانلر، حقیقی ملیت دویغو و دوشونجیلری استانبولدن ده کل، طاشرادن، خلق آراسندن، ملتک اصل نوز سینه سندن دوغاجقدر. استانبول شاعرلری «وه توس» شریقلری ترنم ایدرکن... ملتک سینورلری قورومق ایچون سینه سفی گرن، ملتک استقبالی قورتارمق ایچون مال، قان و جان ویرن خلق، فداکار آناتولی اوزاقده کی قارداشلری ده اونو تماش، اونکده سسنه مترقب دوردیغنی گوستریور. استانبوله نسبتاً چوق زواللی، چوق گزیده صاییلان آناتولی کندی ملیتی، کندی ملتق، کندی منفعتی باغیره رق مدافعه ایتمک ایستور. کندی بئلکنه دوغرو گیتمکده اولان آناتولی - استانبول غزتهلری گبی بزجه ایکنجی درجه ده مهم حوادثدن بحث ایده جکنه - شمال و شرق تورکلرندن، روسیه مسلمانلردن بحث ایدیور. کچن سه لوزانده محکوم ملئر قونفره سی طویلانیکن روسیه ده ساکن تورک اقوامندن انتخاب اولو. نارق گیدن مرخصلر متعدد مخطرلر ویرمشلردی. آلمانیا و سائر گبی بعض مملکتلرده دفعه لرجه باصیلان و بحث اولونان بو مخطرلردن بحث ایتمک لزومی آکلایان ینه بر طاشرا غزته سی، سلچوق بی ارطغرک ایلم خطبه اوقوتدیغنی «بغداد» ده چیقان «زهور» غزته سی اولمشدی. بو دفعه ده روسیه ده تورکلره قارشى ارتکاب ایدیلان مظالمه قارشى متأثر اولدیغنی گوسترن، تورکلرک منفعتی ایچون یوکک سسله باغیران ینه بر آناتولی غزته سی، اسکی سلچوق پایتختنده چیقان «تورک سوزی» در. تورکیلکده گوستردیکی صمیمیتدن، غیرتندن دولای تقدیر ایتمکده اولدیغمز «تورک سوزی» برنسخه سی بوروس مظالمه تخصیص ایتمشدر. آژانسک خبرینی، بویوک ماتم علامتی اولان قره چیزگی ایچنه آلمشدر. غزته نك مذکور نسخه سنده کی بر مقاله بی عیناً «یورده» «آلبورز».

*
**

«روسیه مسلمانلری»

«کچکی - تاریخ و» (نومرولی آژانسی، روسیه ده کی دین وقان قارداشلرمنز حقنده بوخو. نخوار اداره طرفندن یاییلان اعتسافاتی مصور ایدی. تورکستانده ینه اللمی بیک تورکک قاننه کیرلمش. بونی اوقودیم زمان آمال ملیهلری اوشرنده آرتق جانلری، حیاتلری هیچه صایان بویوکسک روحلی هرقک شو بویوکلی قارشیسنده سجده لر ایتمد. بواختلال آرتق بوملعون زنجیری تورکارک بویندن جیقارارق یقین بر استقباله «کرنسکی» نک آیاغنه طاقاجغه شبهه ایتمه یورم. آرتق تورکار [نویه وره میا] نک قورقدینی کچی عصرلردن بری دوام ایدن اوبقوسندن اوایندی. تورکستانده ملی امللر اوشرنده دوکولن هر دامله قان، البته تورکک روحنده حقیقی و فیاض برانتقام اوایندیراجقدر. بن آژانسک بوقرمخبری قارشیسنده قارداشلرک افولنه آغلادم. فقط متسلی ایدم. شبهه سز کندیسفی، کندی ملتق کچمش اولان تورکارک عقللره حیرت ویرن بو انتباهی البته روسیه یی بردها ناموسسز قلیجه صاریلتاجقدی. فقط نه فائده اولور، هر دامله تورک قاننده میلیونلرجه کیزی امللر، غایه لر وار!

اوقانلر طوبراغه دکل تورک کاشانته، تورک طاننده کی بویوک قابله دوکولویور. بو اختلالدن، بواحا سیاستدن بزم آلاچغیز حصه انتباهی دها زیاده انکشاف ایتدیرمک ایچون ۳۲۶ سنه سنده روسیه و مسلمانلر «مرلوحه سی» آلتنده [نویه وره میا] غزته سی طرفدن نشر ایدیان بر مقاله دن بعض پارچه لری نقل ایتمکه برابر مسلمان ابتدائی مکتب لری تدریسات قانون لایحه سنک مذاکره سی ائناننده قازان مبعوثی صدری افدینک مبعوثلردن آلکسیه فارشی دوماده کی مدافعاتی ذکر ایدیم. رو. سرک بو مشهور پان ایسلاویست غزته سی باقکیز نه دیوردی: «یکرمه سی عصرک ایتداسنده بوتون دنیاده کی اهالی» اسلامیه عصرلردن بری اوبومش اولدینی اویقوسندن قالقدی. روسیه، خصوصیه تورکیه ده کی انقلاباتی دفته تعقیب ایتلی در. زیرا میلیونلرجه مسلمان تبعه سی بینده بو وقایعک عکس تأثیری مطلقا اولاجقدر. روسیه ده کی اهالی» اسلامیه کندی قومیتلرینی حس ایتلری حکومتلرجه اهمیتی تاقی اولونمی لازم کان برکیفتدر. «دقت ایدم! معلومدرکه روسیه ده اوتوز میلیونه قریب تورک و اسلام اهالی وارد» [نویه وره میا] آرتق درین اویقودن اویاندیغیزی تهالکه ذکر ایتمکه برابر بالخاصه تورکیه ده کی انقلاباتک مسلمان تبعه سی بینده کی عکس تأثیردن قورقویور و تورک قاردا شلمزک بالخاصه کندی قومیتلرینی حس ایتلرینی اهمیته تاقی ایدبور، هیچ شهبه سزددرکه لسانا، دینا، عرفاً بر اولان قاردا شلمز بالخاصه تملی ظلم ایله آلتش برادارنک زنجیری آلتنده دها قالا مازلردی. و قالا ماقلرینی ینه بزم حقوق ایچون اولان شو اختلالله بوتون تورکک عالمه بردها کوستردیلر، و صوک زمانلرده، عثمانی تورکترینک نویه وره میانک بک تلاش ایتدیکی ملیته طوغری بویوک بر هنرمله کیتلری تورکک بویوک وحدتندن اندیشه ایدن روسیه بواحا سیاستی تعقیب ایتدیرمشد. کرنسکی ایسته دیکی قدر اولدورسون، تورکستانک، قفقاسیانک، آذربایجانک منور تورکک سیاسی آلتنده پرفرده قالسه البته تورکک بویوک هه که مونیسی میدانه کله جکدر. صوگرا [نویه وره میا]، تورکستان اسلام مکتبلرنده کی اصول جدیده پروغرامندن ده قوشقولا نیور. و دیوردی که: [مسلمان مکتبلری پروغرامنه، اسان نامیه بوتون اقوام تورکیه لهجه لرینی توحید ایتک فکریله عثمانی دیلی ده ادخال ایدلشد. مکاتب مذکورده تورکیه تاریخ و جغرافیاسی تدریس اولوندینی گی درسعادتده چیقان کتابلردخی اوقوتدیرلقدده، حتی بعض مکتب طلبه سنه عثمانی اونیفورمه سی کیدیرلقدده در.] باقکیز برکره... آرتق روسیه نک آچیق اولان شو سیاسته فارشی مطالعه علاوه سنه لزوم گورولمسه ده قورقدینی نقطه نک بزجه دهایی ادراک ایدلش اولدیغه تأسف ایتلی یز. اسلاملی قدر ملیتی ده یوکسلیتمش بوقاردا شلمزک انتباهندن بزدهایی خبردار اولویور. حالاده سلامتک هانکی بولده اولدیغده تردد ایدرگی بروضیت کوستریوروز. آرتق حرب عمومی بزم کوستردی که اولدن بری وهله مشروطیتدن صوگرا کرک مکتبلرنده کی وضیت و پروغراملریله و کرکسه سائر قیاملریله بزمه قریبی اوزاتان بویوک روحلی عرفی بزاهمال ایدمه جکیز. خولیا آرقه سندن قوشمایلم! بزی طانیایانی آرتق بزده طانیایه جغز. صوگرا نویه وره میا، تورکستانده کی مکاتب اسلامیه نک یوکسکلیکندن تحاشی ایدبور. هر سنه بیگلرجه طلبه تربیه ایدلیدیکی و مکتب صره لری اوزرنده پان تورکیزم افکارینک نشر ایدلیدیکی بیان ایتدکن

صوگرا اهالی اسلامیه نك مسكون اولدینی برلرده احوال و خصوصات محلیه به بحق آگاه اولایله جك
 مأمورلر بولوندرلسی توصیه ایدیور، انکلترة نك هندستانده کی اصول اداره سی تحسین ایدره ك حكو-
 متك نظر دقتی جاب ایدیور. اشته روس غزته سنك اولدن بری سوله دیکی شی چیقدی. فقط
 کندیسندن، کندی عرقدن آدیملرجه ایلریده یورومکده اولان تبعه مسلمانه ك بوحرکتی نه کرنسکی نك
 قتل عامی، نه ده نوویه وره یانك اندیشه لری طور دورا بیلیر. بو قتلر، بواحا قلمیزی آرتق او یانمش
 اولان برنسلک آدیملرینی طور دورمق دکل، قوشمق، غایه سنه، مفکورده سنه طوغری قوشمق ایچون
 برنازیانه تشویقدر. ینه اوسنه مسلمان مکاتب ابتدایه سی تدریس-اتنه هاند قانون لایحه سنك دوماده
 مذاکره سی انساننده اعضادن الکسیه فک سوسوزلری ده بزم ایچون الک پارلاق برانتباه لوحه سی اولد-
 یقندن دقته لایقدر. آلکسیه ف: «مسلمانلرک مکاتب مسئله سنده آمال سیاسیله لری وار. بالخاصه تورکجه
 دیدکاری، عثمانلی تورکارینک دلی در. بونی اوگرتمکدن مقصده اجنبی تورکلرله برلشه بیلیمکدر.
 تاتارلرک بومطالباتی صرف مقاصد سیاسیله دن نشأت ایدیور.» دیمشدی. بوکا مقابله دوما اعضاسندن
 قازانمبوفی صدری اقدینک جوابی یاقکز نه بویوک برمدافعه مشروعه در. صدری اقدی: «تورکلرک
 اتحادی بویکولرده وقوعه کان بر حادته دکلدر، بویک اوزاق برماضیده اولوب بتمش بر واقعه در،
 برچوق عصر لر اول جینکیزخانک فتوحاتی نتیجه سی اولارق عموم تورکلر برلشمشدی. روسیه مسلمان-
 نلری بعضلرک نك ظن ابتدکی کبی تاتاردکل تورکدر. ذاتاتار کله سی علمی، تاریخی برکله دکل صرف
 برتعبیر عسکریدر. جنکیزک اردولری هپ تورک ایدی. جنکیزک اولاد واحفادنن قالما آثارعقیقه، روس
 اردولرینک خزائن اوراقده موجود اوردووخانلرک فرمانلری صاف تورکجه ایله یازیلی در، بوجه تله روسیه
 مسلمانلری تورک اوغلی تورکدرلر، جمله سنك لسانی بردر. تورکجه در، آنجق اهمیت سزشیوه فرقلری
 وار؛ حاصلی روسیه مسلمانلری دیناً مسلمان جنساً هپ تورکدر. قازانک بو محترم اولادینک شوسوزلری
 بزم ایچون ده نه بویوک برامیدی، نه شانلی بر استقبالی کوستریبور. یکریمی میلیونلق و متحد بر عرق رو-
 حنی سوله ین صدری اقدینک بوسوزلرینی روحزده زوال بولماز بر معنوی جوهر اولمق اوزره صاقلامالی بز.
 اوت تاتار، قیرغیز، نوغای، تارانشی، یاقوت، بونلر تورکلرک ابدی و معظم آغاجی اوزرنده طوران
 ینه ابدی دالدر. کوك بردر. بناء علیه تاریخیمزک بعض طرفکیرلک الجاسیله معظم برهه که مونی میدانه
 کتیرمکه سی ایدن جنکیزه وقوع بولان هجومی، کوردو پورزکه عرقداش لر مزجه فاخش بر خطای
 تاریخی تاقی ایدیایور. بوندن باشقه صدری اقدی روسیه حکومتک مسلمان مکتبلری ایچون [کندی
 لسانلرنده مکتب ایسته یورلر. اما عجیادی برلسانلری وارمیدر؟] کبی واهی ادعالینه قارشى ینه دوماده
 [تعجب ایدرم بیلیملی ایدیکنز که تورک ادبیاتی ده طبعی روس ادبیاتی کبی زنکین بر ادبیاتدر. ادبیات
 تورکیه اوله قدیم آیدرله مالکدر که علمای غرب تدقیق ایدرکن متحیر قالیورلر. اورخون محکوکاتی،
 قوداقوبیلیکی، علی شیرنوا بی، بابر خانی یتشدیرن برقومه ادبی لسانکز وارمی دیه صورلمق
 نه دیمکدر؟ اشته صدری اقدینک واقفانه مطالعه لری اووقت آلکسیه فی طور دورمشدی. فقط
 تورک مسلمانلرک هیچ بربرده کی مسلمانلره قیاس ایدلیه جک صورتده یوکسلمسی اووقتکی الکسیه فک

یرینه شمیدی کرنسکی نك غیمطانی موجب اولویور. بونلر ملی برامل ایچون چارپان قلیلری پارچه لاق ایسته یورلر. بزده آرتق تام معناسیله ملیتک رها کار نهله صاریلمالی یز. بزم ایچون نوله، باغیران قارداشلر نك قانلری آنجق بوبویوک اتحاد تلافی ایدم جکدر. بز اونلرله برلشه جکیز. بو، تورک ملی مفکوره سنی میدان کتیره جک الک یکی و آرتق صوک اساس اولاجقدر. »

نورک یوردی

وفات

سلیمان پاشا زاده سامی بک

تورک دنیاسی فضیلت و ادب رکنلرندن بریسی دها فائب ایتدی: مملکتیزک تعلیم و تربیه خادملرندن، فکرت - خالده ضیا مکتب ادیبی اعضالردن سامی بک - بر قاج کون اول طوقوش اولدینی صفوقدن متأثر اولارق، قوربان بایرامنک ۲۸ ایلوله راست کلن برنجی جمعه کونی او یله دن صوگره ساعت دورته - آرتق «ایکرمش» اولدینی حیاته وداع ایدم رک آرامزدن چکلدی. سامی بک، دهها هنوز اختیار اولمادینی حالده، منسوب اولدینی مکتبنک، مسلکتنک تاریخه قاریشدیغنی کورهن ادیبلریمزدندر. اونک «سلیمان نسیب» تخلصیه خدمت ایتدیکی، چالیشدینی «ادبیات جدید» مکتبی بوکون «فجر آتی» و «تورکچیلک» جریانلری آرقاسنده، تاریخک - نفوذلی نظرله کیزلیه میه جکی - دوره لری آراسنده قالمشدر. بونکله برابر «سلیمان نسیب» مرحوم بو کون بیله یاشایانلردندی: او - ذاتاً اسکیدن ده اولدینی وجهله - شعر و ادبیاتیه ده گل، اخلاق و فضیلتیه، حمیت و عرفانیله آرامزده یاشادی، یاشایوردی و دائماً یاشایاجقدر. رسمی و علمی برچوق خدمتلر ایفا ایتمش اولان سامی بکک وفاتی ضایعاندندر. رسمی موقع و علمی اقتداری ایله بربر اخلاق و فضیلتی تألیف ایدم بیله ن ذاتلره یک سیرمک نائل اولمقده اولان عثمانلی تورکلیکی نامنه سامی بکک وفاتنه چوق متأثر اولدق.

کدرلی عالمده اقربا و دوستلرینه بیاه تعزیت ایدمیز.

نورک یوردی